

Tema: Jastrebovi i golubovi – sukob

2. dio: Ljudska cijena sukoba

Zbog sukoba koji eskaliraju i prerastu u nasilje ljudi ponekad mogu imati crno-bijeli pogled na stvarnost, ovisno o tome što smatraju „dobrim” odnosno „lošim”. Zašto je crno-bijeli pristup uglavnom nebitan za razumijevanje ljudske strane sukoba u svojoj njegovoj složenosti?

Nastavni ciljevi u ovom dijelu

Vaši će učenici:

- razumjeti etičku dimenziju sukoba
- analizirati različite oblike kategorizacije i pojednostavljenja u razdoblju sukoba i njihove posljedice za društva
- razumjeti kako se tijekom nasilnih sukoba u većoj ili manjoj mjeri zanemaruje ljudska dimenzija i ne poštuju ljudska prava.

Priloženi materijali

Materijal br. 3: plakati, ilustracije

Materijal br. 4: fotografije, kratki opisi

Materijal br. 5: isječci tekstova, predmeti, umjetnička djela

Materijal br. 6: isječci tekstova iz dječje književnosti

Grupni rad br. 1: Neprijatelji i saveznici (10 minuta)

Zamolite učenike da razmisle o primjerima sadašnjih i bivših neprijatelja i saveznika. Podijelite ih u male grupe i od njih tražite da promatraju i analiziraju propagandne plakate iz materijala br. 3 (i/ili drugog vizualnog ili pisanog materijala koji biste htjeli upotrijebiti i na kojem je prikazan odnos neprijatelja i saveznika) koristeći se sljedećim pitanjima:

- Kako je ovdje prikazan neprijatelj? Kakav se učinak time želi postići? Kakav je dojam ta slika ostavila na ljude u ono doba i zašto? Što otkriva o političkom kontekstu tog doba?
- Kako je ovdje prikazan saveznik? Kakav se učinak time želi postići? Kakav je dojam ta slika ostavila na ljude u ono doba i zašto? Što otkriva o političkom kontekstu tog doba?

Možda želite zaključiti ovu aktivnost poticanjem učenika na razmišljanje i raspravu o tome kako se na slikama neprijatelji i saveznici prikazuju danas? Koje su njihove ciljne skupine i kojim se medijima danas koriste? Kao dodatni materijal za poticanje rasprave može se upotrijebiti zadnja slika iz materijala br. 3 (kampanja švicarska političke stranke Demokratska unija centra) ili neki drugi primjeri.

Grupni rad br. 2: Žrtve (20 minuta)

U ovoj će aktivnosti učenici utvrditi različite skupine žrtava u Drugom svjetskom ratu. Razumjet će također kako je rat različito, no jednako tragično, utjecao na svaki kutak Europe, što će proširiti njihovo poimanje tog rata kao višeslojnog međunarodnog sukoba.

Za početak učenicima dajte sažetu definiciju „žrtve” (vidi *Definicije*). Zatim ih podijelite u male grupe te im na pojedinačnim listovima papira dajte slike i kratke tekstove iz materijala br. 4 i od njih tražite da za svaku sliku nađu pripadajući opis. Tijekom rasprave u razredu iznesite rezultate i od učenika tražite da preispitaju definiciju „žrtve” koju su dobili na početku. Učenici trebaju preispitati što to znači biti žrtva i taj koncept staviti u širi kontekst uvođenjem drugih kategorija kao što su počinitelj, spasilac i promatrač (vidi *Definicije*). Povedite s njima raspravu o ideji da svatko može pružiti unutarnji otpor i pokazati snagu volje, čak i ako je žrtva.

Grupni rad br. 3: Djeca i rat – iskustva i dojmovi (15 minuta)

Kako se djeca zahvaćena sukobom snalaze u svemu što se oko njih događa? Djeca se prvenstveno boje, pate i pogađa ih razaranje koje nasilni sukobi donose sa sobom. No djeca su također posebno ranjiva i premala da bi razumjela razloge zbog kojih se ratuje te tko je neprijatelj i zašto. U ovoj aktivnosti učenici će analizirati vizualne i pisane izvore u kojima se na različite načine prikazuje ranjivost djece koja žive u ratnim uvjetima.

Podijelite učenike u male grupe. Nekim grupama podijelite materijale br. 5, a drugima materijale br. 6. Tražite od njih da analiziraju te materijale koristeći se sljedećim pitanjima (koja su navedena i u materijalima) te da u grupi pripreme na njih odgovore:

Materijal br. 5

- Što otkriva isječak teksta?
- Jednom rečenicom objasnite značenje i poruku svakog predmeta.
- Kakve veze postoje između isječaka tekstova i dva predmeta?

Materijal br. 6

- O kojem je sukobu riječ u svakom od tih isječaka?
- Kako biste opisali jezik koji je upotrijebljen?
- Koje su sličnosti i razlike među različitim tekstovima?

Organizirajte raspravu u razredu u kojoj će grupe koje su radile s materijalima br. 5 predstaviti svoje odgovore grupama koje su radile s materijalima br. 6 i upitajte ih za mišljenje; potom zamijenite uloge. Zamolite učenike da nakon rasprave sastave popis uzroka ranjivosti djece tijekom sukoba i kako se ta ranjivost očituje? Tražite od učenika da tijekom rasprave svoje odgovore napišu na ploču.